

ulde Virksomhed som Lærer i Krigskunst ved Højskolen, hvori han, kun afbrudt af Krigen 1864, virkede indtil 1868.

Under Krigen 64 var han først Stabschef ved Infanterireserven og, da denne i Marts Maaned opløstes, ansattes han som Stabschef ved 3. Division. Han deltog saaledes i Forsvaret af Dannevirke og Dybbøl.

Da Hæren efter Freden sættes paa Fredsfod, tiltraadte Fog atter Tjeneste ved Generalstabens og var saaledes en Tid Chef for den taktiske Afdeling og senere Stabschef ved 1. Generalkommando. Men snart blev han kaldet til den Virksomhed, der skulde blive hans Livs Hovedvirksomhed, og hvori de mange Kundskaber og den rige Livserfaring, som han i Aarenes Løb havde samlet, skulde komme ham til den fulde Nytte. I 1868 ansattes han nemlig som Chef for 1. Departement i Krigsministeriet, i 1873 som Direktør for Ministeriet i dets Helhed og efter en kort Afbrydelse i 1878, da han var Chef for Officersskolen, udnævntes han til Chef for Generalstabens — en Stilling, der i en væsentlig Grad blev en Fortsættelse af hans Virksomhed i Krigsministeriet.

Da Fog i 1868 blev Departementschef, var Arbejdet med at føre Hærloven af 1867 med dens fuldstændige Omkalfatring af alle Forhold, med dens Aldersgrænser og Lejrsamlinger, ud i Livet, allerede i fuld Gang. Derpaa kom Krigen 1870—71, hvis Lærdomme paa Mobiliseringsvæsenets, Taktikens og Fæstningsvæsenets Omraade maatte drages til Nytte. Under skiftende Ministre, af hvilke Haffner, der var Minister 1870—72 og 1875—77, maatte den militære Ledelse af Ministeriet i en væsentlig Grad bero hos Direktøren, men den var ogsaa her i de bedste Hænder, thi Oberst Fog, hvis store Evner og Arbejdsdygtighed sikrede alle Spørgsmaal en indgaaende Behandling, ejede tillige en Retfærdighedsfølelse og Samvittighedsfuldhed, der var en Borgen for en af alle personlige Hensyn og Interesser uafhængig Afgørelse. Han var i det ydre en kølig og reserveret Mand, der optraadte med stor Myndighed og Sikkerhed. Men kom man i Berøring med ham, erfarede man hurtigt, at han havde et varmt Hjerte, og at han nærede en levende Interesse for alle sine Undergivne. Og naar man kunde aftvinge ham Agtelse for sit Arbejde og vise ham, at man gik op i sin Gerning, saa havde man ogsaa i ham erhvervet sig en Ven, der ikke svigtede. Thi Arbejdet var for ham det første og vigtigste, og stillede han heri store Krav til andre, saa stillede han dog endnu større til sig selv. Fog var den personificerede Pligtopfyldelse.

I disse 20 Aar fra 1868 til 1887 falder Fogs betydningsfuldeste Arbejdstid. Foruden den daglige Virksomhed i Ministerium og Generalstab udarbejdedes under hans Ledelse og Medvirkning den første Mobiliseringsplan, nyt Reglement for Tjenestegangen, Eksercerreglement for Fodfolket, Felttjenestereglement for Hæren og flere lignende for Hæren særdeles vigtige Bestemmelser.

Til Udlandet sendtes Fog flere Gange, saaledes til Frankrig 1861, til Schweiz og Frankrig i 1870 og 71. Disse Rejser vare nærmest Studierejser; af mere repræsentativ Art var en Rejse til Rusland i 1882, men General Fog var ogsaa ved sin fine og fornemme Personlighed og sin smukke og beskedne Fremtræden i særlig Grad egnet til at repræsentere, hvad der vel ogsaa var en af Grundene til, at han i saa mange Aar var Officersforeningens Formand.

I 1887 blev Fog, der allerede var bleven Oberst i 1867 og General i 1879, Chef for 1ste sjællandske Brigade. I 1888 holdt han som Divisionsgeneral de store Øvelser i Jylland og udnævntes samme Aar til kommanderende General for Jylland og Fyen. I denne Stilling, hvor han kom i større personlig Berøring baade med Hæren og den civile Befolkning, vandt han stor Anseelse, og da han i 1895 paa Grund af Aldersgrænsen maatte nedlægge sin Kommando, kunde han se tilbage paa en Livsførelse, der havde gjort ham agtet af alle, elsket af sine Undergivne og paa-skønnet af sin Konge, der ved enhver Lejlighed, senest ved Afskeden, havde givet ham Bevis paa Taknemmelighed og Bevaagenhed.

I sit Hjem havde General Fog levet det lykkeligste Familieliv med sin Hustru, med hvem han i 45 Aar delte Godt og Ondt. Medens han havde tilbragt sine Barndomsaar i Trankebar, var hun opvokset i en anden af vore Kolonier, Grønland, hvor hendes Fader, Kaptajnlojtnant Holbøll var ansat som Inspektør for Kolonierne. Saa

inderligt vare Fog og hans Hustru knyttede til hinanden i Livet, at hun kun faa Dage overlevede ham. Paa hans Begravelsesdag lukkede hun sine Øjne. Hun og deres nærmeste kendte Fog fra Sider, som han kun sjældent viste fremmede. Hans rige Følelsesliv, rene Livsvandel og alvorlige Gudsfrugt udfoldede sig i Hjemmet paa den smukkeste Maade, og hans udprægede æstetiske Sans gav sig Udslag i digteriske Frembringelser, hvoraf dog kun ganske faa i hans unge Aar naaede frem for Offentligheden.

For sine yngre Kammerater vil afdøde General Fog staa som et lysende Eksempel; han var i Ordets fulde Betydning en Pryd for sin Stand.

Efter —

I.

Min Sjæl var en Hal i festligt Skrud, i tusinde Kærters Glans, hvor Længslerne bøde hinanden op ved Nat som ved Dag til Daus;

hvor Minderne sad som et Spillemandskor og yded en svanger Musik; hvor Sanserne sang, og hvor Tvivlen veg for Haabets lysende Blik;

hvor Alle var Gæster, hvem de end var, og hvor langvejs fra de end kom, vidste jeg kun, de ikke gik Bud fra den krøgede Alderdom;

thi alt, hvad gammelt og graanet var, det var mit Væsen imod: selv følte jeg Ungdommens æggende Fart og Brus i mit brændende Blod. — — —

Saa standsede Dansen; Musikken blev stum, og en efter en gik Kærterne ud... min Sjæl var en Hal i festligt Skrud — — nu er den et øde Rum.

II.

Saa er de svundne de Dage, og udspillet den Melodi! — og af de Toner, som bølged forbi, er kun en skælvende Genklang tilbage.

Af alt, hvad en højsindet Kvinde skænkede sin Elsker i Blik og i Ord, er bleven tilbage en eneste stor og lysfyldt Erindring — et tindrende Minde.

Af alt, hvad hun gav mig den Tid, hun var min, af Sandhed og Løgne, af Daad og af Drømme, er sprunget en Kilde, som stedse vil strømme fra Hjærtet — et Væld af berusende Vin.

Og kommer der Dage, det synker i Grus, som éngang i Ungdommens Stormtid jeg vilde, da drikker min Sjæl af den syngende Kilde og døver sin sviende Sorg i en Rus. —

Fattig den Højsommerdag, der rinder sølløs og uden Morgenrøde! — fattig den Ungdom, der ikke kan møde Manddommens Dage med solglade Minder! — — —

Tak for de svundne Dage, og Tak for den udsungne Melodi! — Du lagde dit Hjertes Toner deri, og rig er den Genklang, som ligger tilbage.

Januar 97.

Carl Hjerne.

Orisia.

En Idyl fra Ukraine.

Oversat fra lillerussisk af Aage Meyer.

I.

Der synges i Viserne, at ingen Ting i den hele Verden er skønnere end den klare Morgenrøde, og det kan jo nok være, men den som har set den salige Kosakkaptajn Tavoigas Datter, vilde maaske sige, at hun var skønnere end den klare Mor-

genrøde, skønnere end Fuldmaanen ved Midnat og skønnere end Solen selv, den som opliver Fisken i Havet, det vilde Dyr i Skoven og Valmuen paa Marken.

Det er maaske syndigt at tale saadan, for hvor i Verden er det set, at en Pige kan være skønnere end den hellige Sol og Maane? Det maa være vor Moder, som har født os Syndere saadan, at naar vi ser paa en dejlig Pige, saa synes det os, at der ikke er noget paa Jorden eller i Himlen, som er skønnere.

Dejlig, forskrækkelig dejlig var den lille Kaptajnsdatter! Hun var kendt over hele Ukraine, for hos os i Ukraine er det nu saadan, at saa snart der er en smuk Datter i Opvækst, saa rygtes det ud over det hele Land.

Over hundrede Verst borte fra kom de unge Kosakker, bare for at se, hvad det var for en Datter. Kaptajnen paa Vitoveá havde — for at se Orisia! Men der kom ikke noget ud af alt det, der var ingen, som kunde faa rigtig Lov til at gøre Hænden for hende.

Om det var Faderen, som var grumme stolt, eller Datteren, som var knibsk, det ved jeg ikke; men den ene efter den anden kom ud fra Vitoveá med et Ansigt som en Synder, der ikke har faaet Attad. Naar saa deres Kammerater spurgte, hvordan det var gaaet med den Orisia, svarede de: »Det er Skade for al vor Flid og Umage! Den Blomst er ikke vokset op for os — det kan jo være, at én stikker den i sin Hat, men det bliver ikke én af vor Slags.« Men Kammeraterne rystede stiltiende paa Hovedet og tænkte: Der har hun gjort den Kosak en Ulykke!

II.

Orisia var ikke længer noget Barn; hun skød i Vejret og svulmede, som det kunde have været en Poppel i Engen. Mangen Gang saa Kaptajnen paa hende, saa paa hendes stolte Skikkelse og dejlige Ansigt, og glædede sig af sit faderlige Hjerte over, at der var forudt ham en saadan Datter i hans gamle Aar, og saa lagde han til: Du er modnet, min lille Stjerne, som et Hvedeaks paa Ageren! Blot nu den, der faar dig, vilde skønne ret paa, hvad for en Guds Gave han tager hjem. Der er Folk nok, baade anseelige og rige, som gaar Friegang til dig, men jeg kan ikke rigtig være over at give dig til en Graaskæg, han vil rive og ruske dig med sin Skinsyge som Vinden et Straa paa Marken; og heller ikke kan jeg give dig til en af disse unge Brushaner, som ikke kan leve længe uden Steppen og sin Hest og en skønne Dag maa af med deres Liv, medens du faar Lov at sidde og klage med alle Rollingerne.

Saadan kunde den gamle Tavoiga tænke og snakke, og saa sukkede han derved, saa Taarnerne trillede ud af hans Øjne.

Orisia trivedes som en Blomst i Haven. Stærk og smuk at skue fór hun slittigt om i den gamle Kaptajns Gaard ligesom en Bi efter Honning, og hun levede op, hvor hun saa kom.

III.

En Gang havde Orisia en vidunderlig Drøm. Hun syntes, at hendes afdøde Moder kom til hende fra hin Verden, stillede sig ved hendes Hovedgærde og sagde: »Mit lille Barn, min Orisia! Du skal ikke være Jomfru længe, hver Dag bønfalder jeg den gode Gud om, at han vil sende dig en trofast Ægtefælle.«

Orisia var hverken bedrøvet eller glad, da hun stod op den næste Morgen, hun gik blot lige ind i Stuen til sin Fader, rød i Kinderne som en Rose og sagde: »Lille Fader, vore Piger have fuldt op af Tøj, der skal vadskes, maa vi faa Hestene spændt for og køre ned til Trubailo ved Bøffelkloften; der løber Vandet saa klart som Glas hen over Stenene.«

Kaptajnen sagde blot: »Men Orisia, hvad skal det nu til at køre saa langt bort?«

»Det er da slet ikke saa langt, lille Fader, blot en halv Times Kørsel, og hele Vejen gaar det over Enge og Græsmarker, saa man slet ikke ved noget af det, for Vandet blinker og bruser under Skranten.«

»Ja jeg kender dig, min Due, lo saa Kosakkaptajnen, »det du har sat dig i Hovedet, det forstaar du ogsaa at bede om. Kald mig gamle Griva herind!«

Orisia sprang ud af Døren, og det varede ikke længe, for hun havde bragt Griva ind til sin Fader.